

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ
ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ "П Е Н С И И"

Изх.№ 91-01-310 / 30.12.2004 г.

ОТНОСНО: измененията и допълненията в Кодекса за социално осигуряване, в частта им относно задължителното пенсионно осигуряване, направени със Закона за бюджета на ДОО за 2005 г. (Обн. ДВ, бр. 112 от 23.12. 2004 г.), в сила от 01.01.2005 г.

1. С § 4, т. 3 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за бюджета на ДОО за 2005г. е допълнена разпоредбата на чл. 9, ал. 1 КСО като след думите “изчислява в“ е добавено “часове”. Съгласно направеното допълнение осигурителният стаж, положен след 01.01.2005 г. се изчислява в часове, дни, месеци и години.

Допълнителни указания във връзка с изчисляване на осигурителния стаж ще получите след извършване на съответните промени в подзаконовите нормативни актове.

2. С § 4, т. 12 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за бюджета на ДОО за 2005 г. в чл. 74 КСО е създадена нова алинея 3 със следното съдържание:

“(3) Пенсия за инвалидност поради общо заболяване не се отпуска на лица, на които е отпусната лична пенсия за осигурителен стаж и възраст.”

Разпоредбата се прилага, когато заявлението за отпускане на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване е подадено в ТП на НОИ след 31.12.2004 г. Ако лицата имат отпусната лична пенсия за осигурителен стаж и възраст, се отказва отпускането на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване, на основание чл. 74, ал. 3 КСО.

Пример: Лице с отпусната лична пенсия за осигурителен стаж и възраст, е подало заявление за освидетелстване в КМЕД на 01.10.2004 г. ТЕЛК го освидетелства на 10.02.2005 г. С експертното решение е определена дата на инвалидизиране – 22.09.2004 г. Лицето е подало заявление за отпускане на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване в ТП на НОИ на 01.03.2005 г. В случая следва да се откаже отпускането на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване, на основание чл. 74, ал. 3 КСО, тъй като заявлението за пенсиониране е подадено в ТП на НОИ след 31.12.2004 г. Без значение е обстоятелството, че заявлението за пенсиониране е подадено в ТП на НОИ в шестмесечен срок от датата на инвалидизирането и в едномесечен срок от влизане в сила на ЕР на ТЕЛК.

3. С § 4, т. 13 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за бюджета на ДОО за 2005 г. в чл. 83 КСО е създадена нова алинея 6 със следното съдържание:

“(6) При смърт на пенсионер, който е получавал лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване или лична пенсия за осигурителен стаж и възраст, наследствената пенсия се отпуска в процентите по чл. 81, съобразно вида на получаваната пенсия”.

Разпоредбата се прилага, когато заявлението за отпускане на наследствена пенсия е подадено в ТП на НОИ след 31.12.2004 г.

Когато наследодателят е получавал лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване на наследниците се отпуска наследствена пенсия за инвалидност поради общо заболяване, ако заявлението за отпускане на наследствената пенсия е след 31.12.2004 г.

Когато наследодателят е получавал лична пенсия за осигурителен стаж и възраст на наследниците се отпуска наследствена пенсия за осигурителен стаж и възраст, ако заявлението за отпускане на наследствената пенсия е след 31.12.2004 г.

Когато наследодателят е получавал лична пенсия за осигурителен стаж и възраст, работил е след отпускането на пенсията и е починал вследствие на трудова злополука, на наследниците се отпуска наследствена пенсия както от получаваната лична пенсия за осигурителен стаж и възраст, така и от пенсията за инвалидност поради трудова злополука, на която наследодателят е придобил право със смъртта си.

Когато наследодателят е получавал лична пенсия за инвалидност поради трудова злополука или професионална болест и със смъртта си е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст на наследниците се отпуска наследствена пенсия както от получаваната лична пенсия за инвалидност поради трудова злополука или професионална болест, така и от пенсията за осигурителен стаж и възраст, на която е придобил право със смъртта си. По същия начин се постъпва и когато наследодателят е получавал лична пенсия за военна инвалидност и със смъртта си е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст.

Когато наследодателят е получавал лична пенсия за инвалидност поради трудова злополука или професионална болест, или пенсия за военна инвалидност и със смъртта си е придобил право на пенсия за инвалидност поради общо заболяване, на наследниците се отпуска по-благоприятната по размер пенсия, а по-неблагоприятната се отпуска с разпореждане по чл. 98 КСО и се спира на основание чл. 95, т. 4 КСО.

Когато наследодателят е получавал лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване, работил е след отпускането на пенсията и е починал вследствие на трудова злополука, на наследниците се отпуска по-благоприятната по размер пенсия, а по-неблагоприятната се отпуска с разпореждане по чл. 98 КСО и се спира на основание чл. 95, т. 4 КСО.

Когато наследодателят е получавал лична пенсия за осигурителен стаж и възраст, след което същата е спряна, тъй като му е

отпусната лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване, на наследниците се отпуска наследствена пенсия от получаваната към смъртта пенсия за инвалидност поради общо заболяване. Не се извършва преценка на по-благоприятен вид пенсия.

Когато наследодателят не е получавал пенсия, се преценява правото на наследствена пенсия от всички видове пенсии, на които той е придобил право със смъртта си. Без значение е обстоятелството дали в заявлението за отпускане на наследствена пенсия лицето е посочило конкретен вид пенсия (сбор от пенсии) на наследодателя, от която да се преценява правото на наследствена пенсия. На наследниците се отпуска наследствена пенсия от най-благоприятната по размер пенсия (сбор от пенсии) на наследодателя. Наследствената пенсия от по-неблагоприятната по размер пенсия на наследодателя се отпуска с разпореждане по чл. 98 КСО и се спира на основание чл. 95, т. 4 КСО.

4. С § 4, т. 14 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за бюджета на ДОО за 2005 г. е изменена разпоредбата на чл. 84 КСО, както следва:

“Добавка от пенсията на починал съпруг

Чл. 84. (1) Пенсионерът има право на добавка в размер 20 на сто от пенсията или сбора от пенсиите, които е получавал починалият съпруг (съпруга).

(2) Когато починалият съпруг (съпруга) не е получавал пенсия, добавката по ал. 1 се определя от пенсията или от сбора от пенсиите, на които починалият е имал право по реда на чл. 83.

(3) Добавката не може да се получава заедно с наследствена пенсия от същия наследодател.”

Разпоредбата се прилага, когато заявлението за отпускане на добавка по чл. 84 КСО е подадено в ТП на НОИ след 31.12.2004 г.

Когато починалият съпруг (съпруга) е бил пенсионер, на преживелия съпруг (съпруга) се отпуска добавка в размер 20 на сто само от пенсията или от сбора от пенсиите, които наследодателят е получавал. Не се прави преценка дали наследодателят със смъртта си е придобил право на друг вид пенсия.

Когато починалият съпруг (съпруга) не е получавал пенсия, се преценява правото на добавка от всички видове пенсии, на които същият е придобил право със смъртта си. Без значение е обстоятелството дали в заявлението за отпускане на добавка е посочен конкретен вид пенсия (сбор от пенсии) на наследодателя. На преживелия съпруг (съпруга) се отпуска добавка от най-благоприятната по размер пенсия (сбор от пенсии) на наследодателя. Добавката от по-неблагоприятната по размер пенсия се отпуска с разпореждане по чл. 98 КСО и се спира на основание чл. 95, т. 4 КСО.

5. С § 4, т. 15 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за бюджета на ДОО за 2005 г. в чл. 94 КСО досегашния текст става алинея 1. Създава се нова алинея 2 със следното съдържание:

“(2) Пенсия за инвалидност поради общо заболяване се отпуска от датата на заявлението за освидетелстване от ТЕЛК (НЕЛК), ако необходимите документи за пенсиониране са подадени в териториалното поделение на Националния осигурителен институт в едномесечен срок от влизането в сила на експертното решение на ТЕЛК (НЕЛК).”

Разпоредбата на чл. 94, ал. 2 КСО се прилага при заявления за отпускане на лични пенсии за инвалидност поради общо заболяване, подадени в ТП на НОИ след 31.12.2004 г., независимо кога са подадени заявленията за освидетелстване от ТЕЛК (НЕЛК) – преди или след 06.08.2004 г., каквото беше изискването на § 4а от ПЗР на НПОС. Следователно, при отпускане на лични пенсии за инвалидност поради общо заболяване по заявления, подадени в ТП на НОИ след 31.12.2004 г., не се прилага разпоредбата на § 4а от ПЗР на НПОС.

Когато заявлението за отпускане на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване е подадено в ТП на НОИ в 6-месечен срок от датата на инвалидизиране, при определяне на датата на отпускане на личната пенсия за инвалидност поради общо заболяване се прилага разпоредбата на чл. 94, ал. 1 КСО и същата се отпуска от датата на инвалидизиране.

В случаите, когато е пропуснат 6-месечния срок по чл. 94, ал. 1 КСО, пенсията за инвалидност поради общо заболяване се отпуска от датата на заявлението за освидетелстване от ТЕЛК (НЕЛК), ако заявлението за пенсиониране е подадено в териториалното поделение на НОИ в едномесечен срок от влизането в сила на експертното решение на ТЕЛК (НЕЛК), съгласно разпоредбата на чл. 94, ал. 2 КСО.

Когато заявлението за пенсиониране е подадено в териториалното поделение на НОИ след изтичане на едномесечния срок от влизането в сила на експертното решение на ТЕЛК (НЕЛК), се прилага разпоредбата на чл. 94, ал. 1 КСО и пенсията за инвалидност поради общо заболяване се отпуска от датата на заявлението, подадено в териториалното поделение на НОИ.

Когато датата на инвалидизиране, посочена в ЕР на ТЕЛК (НЕЛК) е по-късна от датата на заявлението за освидетелстване, подадено в РКМЕ (чл. 100, ал. 7 от Наредбата за експертизата на работоспособността) и заявлението за пенсиониране е подадено в териториалното поделение на НОИ в едномесечен срок от влизането в сила на експертното решение на ТЕЛК (НЕЛК), прилагайки разпоредбата на чл. 94, ал. 2 КСО, личната пенсия за инвалидност поради общо заболяване следва да се отпусне от датата на инвалидизирането, тъй като към датата на заявлението за освидетелстване в РКМЕ лицето не е инвалид.

Пример: Лице е подало заявление за освидетелстване в РКМЕ на 01.02.2005 г. ТЕЛК го освидетелства на 24.09.2005 г. С експертното решение е определена дата на инвалидизиране – 01.03.2005 г. Лицето е подало заявление за отпускане на лична пенсия за инвалидност поради

общо заболяване в ТП на НОИ на 20.10.2005 г. – в едномесечен срок от влизане в сила на експертното решение на ТЕЛК.

Личната пенсия за инвалидност поради общо заболяване се отпуска от датата на инвалидизирането – 01.03.2005 г.

Пример: Лице е подало заявление за освидетелстване в РКМЕ на 01.05.2005 г. ТЕЛК го освидетелства на 24.09.2005 г. С експертното решение е определена дата на инвалидизиране – 22.04.2005 г. Лицето е подало заявление за отпускане на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване в ТП на НОИ на 20.10.2005 г. – в едномесечен срок от влизане в сила на експертното решение на ТЕЛК. Личната пенсия за инвалидност поради общо заболяване се отпуска от датата на инвалидизиране – 22.04.2005 г., тъй като заявлението е подадено в ТП на НОИ в 6-месечен срок по чл. 94, ал. 1 КСО. В случая не се прилага разпоредбата на чл. 94, ал. 2 КСО и пенсията за инвалидност поради общо заболяване не се отпуска от заявлението за освидетелстване, тъй като това е по-неблагоприятно за лицето.

Пример : Лице е подало заявление за освидетелстване в РКМЕ на 01.05.2005 г. ТЕЛК го освидетелства на 24.09.2005 г. С експертното решение е определена дата на инвалидизиране – 22.03.2005 г. Лицето е подало заявление за отпускане на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване в ТП на НОИ на 20.10.2005 г. – в едномесечен срок от влизане в сила на експертното решение на ТЕЛК. Тъй като заявлението за пенсиониране е подадено след шестмесечния срок от датата на инвалидизирането, не се прилага разпоредбата на чл. 94, ал. 1 КСО. Пенсията се отпуска от датата на заявлението за освидетелстване в РКМЕ - 01.05.2005 г., на основание чл. 94, ал. 2 КСО.

Ако в посочения пример лицето е подало заявление за отпускане на пенсия в ТП на НОИ след едномесечния срок от влизане в сила на експертното решение на ТЕЛК, примерно на 15.12.2005 г., пенсията се отпуска от тази дата, на основание чл. 94, ал. 1 КСО.

Пример: Лице с отпускната лична пенсия за осигурителен стаж и възраст е подало заявление за освидетелстване в РКМЕ на 01.05.2005 г. ТЕЛК го освидетелства на 24.09.2005 г. С експертното решение е определена дата на инвалидизиране – 15.12.2004 г. Лицето е подало заявление за отпускане на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване в ТП на НОИ на 20.10.2005 г. – в едномесечен срок от влизане в сила на експертното решение на ТЕЛК. На лицето се отказва отпускането на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване, на основание чл. 74, ал. 3 КСО, тъй като заявлението му за пенсиониране е подадено в ТП на НОИ след 31.12.2004г. и към тази дата има отпускната лична пенсия за осигурителен стаж и възраст.

6. С § 4, т. 16 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за бюджета на ДОО за 2005 г. в чл. 98 КСО са създадени нови ал. 4, 5, 6 и 7 със следното съдържание:

“(4) Разпорежданията по ал. 1 за пенсиите за инвалидност и за добавката за чужда помощ се издават въз основа на решение на медицинска комисия към териториалното поделение на Националния осигурителен институт. Медицинската комисия се състои от председател и двама членове, които се определят от ръководителя на териториалното поделение на Националния осигурителен институт.

(5) Решенията на медицинската комисия се издават в 30-дневен срок от подаване на заявлението за отпускане на пенсията след разглеждане на медицинската документация, удостоверяваща настоящото здравно състояние на лицето, решенията на ТЕЛК и НЕЛК за определяне на размера на намалена работоспособност, датата на инвалидизиране и срока на инвалидността.

(6) В случай че медицинската комисия реши, че експертните решения на ТЕЛК и НЕЛК са неправилно издадени, председателят ѝ подава жалба срещу решенията на органите на медицинската експертиза в 14-дневен срок от деня на заседанието, на което е прието решението на комисията. Жалбата срещу решенията на ТЕЛК се подава пред НЕЛК, а срещу решенията на НЕЛК – пред Софийския градски съд.

(7) Ако решението на ТЕЛК или НЕЛК е обжалвано от председателя на медицинската комисия, не се издава разпореждане по ал. 1 до влизането в сила на решението на НЕЛК, съответно на съда, по обжалваното решение на органите на медицинската експертиза.”

Разпоредбата се прилага само при отпускане на пенсии за инвалидност, независимо от вида им и на добавки за чужда помощ по заявления, подадени в ТП на НОИ след 31.12.2004 г. Разпоредбата се прилага и когато необходимостта от чужда помощ е установена при преосвидетелстване след 31.12.2004 г. и за отпускането ѝ не се изисква подаване на заявление.

Указания по дейността на медицинските комисии са ви дадени с писмо № 2 от 29.12.2004 г. на Управителя на НОИ.

Допълнителни указания във връзка с прилагане на горните разпоредби ще получите след извършване на съответните промени в НПОС.

7. С § 4, т. 17 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за бюджета на ДОО за 2005 г. е изменена разпоредбата на чл. 100 КСО, както следва:

“Осъвременяване на пенсиите

Чл. 100. Пенсиите, отпуснати до 31 декември на предходната година, се осъвременяват ежегодно от 1 юни с решение на надзорния съвет на Националния осигурителен институт с процент, равен на сбора от 25 на сто от нарастване на осигурителния доход и 75 на сто от индекса на потребителските цени през предходната календарна година”.

8. С § 4, т. 22 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за бюджета на ДОО за 2005г. в § 5 от ПЗР на КСО са направени следните изменения :

а) в ал. 2 числото “0,3” е заменено с “0,2”;

б) в ал. 3 числото “0,1” е заменено с “0,2”.

Съгласно изменената разпоредба на § 5, ал. 2 от ПЗР на КСО на лицата по ал. 1 се изплаща срочна пенсия за ранно пенсиониране от Учителския пенсионен фонд в размер, определен по реда на чл. 70 КСО и намален с 0,2 на сто за всеки месец, недостигащ на лицето до навършване на възрастта му по чл. 68, ал. 1 и 2 КСО.

На основание изменената разпоредба на § 5, ал. 3 от ПЗР на КСО, на учителите, които са придобили право на пенсия при условията на ал. 1 и се пенсионират при условията на чл. 68, ал. 1 – 3 КСО, се изплащат пенсии за осигурителен стаж и възраст от фонд "Пенсии" и добавка от учителския пенсионен фонд в размер 0,2 на сто от пенсията за всеки месец, за който има осигурителна вноска във фонда след навършване на възрастта по ал. 1.

Изменените разпоредби на § 5, ал. 2 и 3 от ПЗР на КСО се прилагат, когато началната дата на отпускането на пенсията е след 31.12.2004 г.

Съгласно § 5 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за бюджета на ДОО за 2005г. пенсиите на учителите, изплащани от Учителския пенсионен фонд, отпуснати до 31 декември 2004 г., се преизчисляват от 1 януари 2005 г. по реда на § 5, ал. 2 и 3 от Преходните и заключителните разпоредби на Кодекса за социално осигуряване.

Преизчисляването по § 5, ал. 2 и 3 от ПЗР на КСО ще се извърши автоматично от ГД"ИС", за което ще бъдат изготвени разпореждания. Коригираните размери на пенсиите и на добавката от Учителския пенсионен фонд ще бъдат изплатени на лицата с редовното плащане на пенсиите през м. януари 2005 г.

9. С § 4, т. 23 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за бюджета на ДОО за 2005 г. в ал. 1 на § 6 от ПЗР на КСО думата “всяка” е заменена с “предходната”. Същата придобива следната редакция:

“(1) Максималният размер на получаваните една или повече пенсии, отпуснати до 31 декември 2009 г. без добавките към тях, е равен на 35 на сто от максималния осигурителен доход за предходната календарна година, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване.”

Предвид промяната и през 2005 г. максималният размер на получаваните една или повече пенсии, без добавките към тях, остава непроменен – 420 лв.